ПАМ'ЯТАЙМО МИНУЛЕ — 200-річчя НЕЗАЛЕЖНОСТИ ЗСА 100-річчя АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ — БУДУЙМО МАЙБУТНЄ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250 (212) 227-5251

РІК LXXXII. Ч. 215. TWO SECTIONS (SECTION 1) ЦЕНТІВ 20 CENTS ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 15-го ЛИСТОПАДА (NOVEMBER) 1975 No. 215. VOL. LXXXII.

В ГЕНЕРАЛЬНІЙ АСАМБЛЕЇ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ ПОЧАЛИСЯ ДЕБАТИ В СПРАВІ РЕЗОЛЮЦІЇ ПРО АМНЕСТІЮ ДЛЯ ПОЛІТВ'ЯЗНІВ

Об'єднані Нації, Ню Йорк. — У четвер, 13-го листопада, в Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй почалися дебати над запропонованим попереднього дня американським амбасадором Данієлем П. Мойнігеном проєктом резолюції з вимогою негайного і беззастережного звільнення всіх політичних в'язнів. Дебати почалися виступами американського і кубінського представників з гострими взаємними обвинуваченнями про порушування людських прав у цих країнах. Кубінський представник Мігел Альфонсо обвинувачував ЗСА, що вони, мовляв, не мають жадного морального права „давати лекції" про оборону людських прав, а американський представник Кларенс М. Мічелл подавав на підставі достовірних джерел, що на Кубі є тепер 20,000 політичних в'язнів. Мічелл ствердив, що проєкт американської резолюції був у підготові протягом кількох тижнів без будь-якого зв'язку із схваленою в понеділок, 10-го листопада, Генеральною Асамблеєю ОН антисіоністською резолюцією, але він уважає за „щасливий припадок", що теперішня дебата про людські права, зв'язана з проєктом американської резолюції відносно амнестії для політв'язнів, відбудеться безпосередньо після схвалення антисіоністської резолюції. Спостерігачі і коментатори в Об'єднаних Націях вважають, що запропонована резолюція в справі амнестії для політв'язнів заповідає нову активність американської дипломатії в справі людських прав та громадських вольностей в інших країнах у зв'язку в інтересі міжнародної політики детанту та полішення відносин між поодинокими країнами. Амбасадор Мойнігеен уже раніше висловлював в пресі думку, що американські представники в Об'єднаних Націях повинні „ставити питання про відносини та події в багатьох країнах третього світу, про які кожний знає, але мало хто вважає за відповідне про них говорити". Його заява минулої середи, що „якщо ми не дбаємо про політичних в'язнів всюди, ми фактично не дбаємо про них ніде", виразно вказує, що запропонована американська резолюція в справі амнестії для політв'язнів відноситься вже не тільки до країн „третього світу", але й Совєтського Союзу та його комуністичних сателітів.

Кубінський представник Альфонсо, відмовляючи Америці „морального права" заступатись за людські права, згадував про бунти в американських в'язницях та про здогадний плян Центральної Розвідчої Агенції щодо скритовбивства кубінського диктатора Фіделя Кастра. Американський представник Мічелл зі свого боку цитував телевізійне інтерв'ю Кастра, в якому той одверто признавав наявність політв'язнів на Кубі. Він також покликався на звідомлення відомої організації Міжнародна Амнестія, в якому й говориться про 20,000 політв'язнів на Кубі.

РЕЗОЛЮЦІЯ ПРО АМНЕСТІЮ ДЛЯ ПОЛІТИЧНИХ В'ЯЗНІВ

Об'єднані Нації, Ню Йорк. — Представництво З'єдиних Стейтів Америки в Об'єднаних Націях запрпонувало в середу, 12-го листопада, Соціяльному, Гуманітарному і Культурному Комітетові Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй проєкт резолюції в справі негайної і беззастережної амнестії для всіх політичних в'язнів у світі. Текст цієї резолюції в оригінальній англійській мові та в українському перекладі звучить:

АМНЕСТІЯ ДЛЯ ПОЛІТИЧНИХ В'ЯЗНІВ

ГЕНЕРАЛЬНА АСАМБЛЕЯ

Відмічуючи із задоволенням, що попри дальшого заперечення права на самовизначення в деяких частинах світу, зроблено великий поступ в усуненні колоніялізму і в забезпеченні права на самовизначення для народів в цілому світі, та

Віріючи, що полегшення міжнародного напруження робить поновні заходи допомогти людям користуватися їхніми людськими правами ще більш надійними, та

Глибоко затурбована частими звідомленнями, що багато осіб, включно з членами державних парляментів, письменниками і видавцями, осіб, які намагалися в мирний спосіб висловити погляди, що різняться від поглядів їхніх урядів, або противилися расовій дискримінації, і особи, які старалися дати правну допомогу людям, що є в неласці їхніх урядів, були с придержані або ув'язнені ,і в багатьох випадках були піддані тортурам, неза-

THE GENERAL ASSEMBLY,

NOTING with satisfaction that, in spite of continuing denial of the right of self-determination in certain areas, great progress has been achieved towards eliminating colonialism and insuring the right of self-determination for peoples everywhere,

BELIEVING that the lessening of international tensions makes even more promising renewed efforts to assist people to exercise their human rights,

DEEPLY DISTURBED that there are frequent reports that many persons including members of national parliaments, writers and publishers, persons who have sought through peaceful means to express views at variance with those held by their governments or to oppose racial discrimination, and persons who have sought to provide legal assistance to persons in the disfavor of their governments, are deta-

(Закінчення на стор. 4-ій)

В СТЕЙТІ МІЧІГЕН ВІДБУВСЯ ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ ЖІНКИ

Детройт, Міч. (П. Р.). — Губернатор стейту Мічіген, Вілліям Г. Мілліken, проголосив неділю, 2 листопада ц. р., як „День Української Жінки в Мічігені", закликаючи всіх громадян стейту виявити свою турботу за доб-робут, безпеку і звільнення українських жінок політв'язнів".

Декларацію губернатора в цій справі прочитав його урядовий репрезентант, Лоренс Ліндемер, суддя Найвищого Суду стейту Мічіген, в неділю 2 листопада ц. р. в Комюніті Артс Авдиторії Вейнського університету на Маніфестаційних Зборах, влаштованих Об'єднаним Комітетом Українських Жіночих Організацій Великого Детройту під патронатом обидвох Відділів УККА.

З цієї нагоди конгресмен, Марвін Л. Еш з 20-го дистрикту виступив у Палаті Репрезентантів у четвер, 30 жовтня ц. р. з довшою промовою, закликаючи своїх колег „писати до Анатолія Ф. Добриніна, амбасадора СССР, домагаючись амнестії для множества переслідуваних українців, що їх тримають тепер совєтські власті як політв'язнів". Конгресмен заявив: „Ми мусимо співпрацювати з тими українцями, що є тепер у ЗСА, і підтримувати їх намагання допомагати їхнім землякам, що не зазнали ще благодаті волі".

Промова конгресмена Еша, поміщена в Конгресовому Рекорді з 30 жовтня ц. р. на сторінках Е 5727-28, є доказом його зацікавлення долею тих людей, що про неї так клопочуться його виборці - українці.

Підтримку і виступи в Конгресі в обороні українських жінок - політв'язнів обіцяли конгресмени Вілліям С. Брумфілд, Філіп Е. Руппе, Вілліям Брогед і Джім Бляншард.

Маніфестаційні збори підготовив Діловий комітет, до якого входили представниці Союзу Українок — Рома Когут і Тамара Куропась, Золотого Хреста — Марія Квітковська, заст. голови СФУЖО, і Валентина Мушинська, Об'єднання Жінок ОЧСУ — Ольга Рогатинська і Катерина Потапенко і Т-ва Професіоналісток — Лада Прокоп і Христина Юзич, а також Ірина Пеленська, член Комісії Оборони Прав Людини при СКВУ. Від УККА членами Комітету стали голови обидвох Відділів, Богдан Петрина і Антін Шутка. Діловий комітет вибрав президію в складі: Ольга Рогатинська — голова і Валентина Мушинська — секретарка.

До ділових комісій були запрошені Микола Кавка (програма), Петро Рогатинський (інформація) і Степан Юрків (фінанси). Окремо була покликана комісія зв'язків, до якої входили Віра Андрушків, Лада Прокоп, Христина Лукомська, Рома Когут, Тамара Куропась, Марія Зарицька і Христина Юзич, яка й виконувала обов'язки зв'язкової з Діловим комітетом. Зв'язок з урядом губернатора, з конгресменами й Комітетом Поневолених Націй перебрав на себе Богдан Федорак, заст. голови Централі УККА.

Програму зборів розпочато внесенням прапорів молодечих (Пласт, СУМА і ОДУМ) та жіночих організацій (СУА, Золотий Хрест і ОЖ ОЧСУ). Американський гимн відограла на фортепіяні, а український національний акомпаніювала Марія Лісовська. Коротке слово-відкриття в українській і англійській мовах виголосила Ольга Рогатинська, голова Ділового комітету. Суддя Лоренс Ліндемер відчитав декларацію губернатора і перший, разом із своєю дружиною підписав листа до Президента ЗСА, просячи його

(Закінчення на стор. 4-ій)

АФРИКАНСЬКІ СТУДЕНТИ В СССР ЧУЮТЬСЯ ПОКРИВДЖЕНИМИ

(М. Р.) Африканські студенти, які вчаться в СССР, твердять, що їм дісться кривда, і протестують проти неодинакового ставлення до них. В листопаді ц. р. африканський студентський союз у Львові звернувся меморандумом до африканських амбасадорів у Москві, щоб допомогли припинити расові довільні ухвали в справі виключування африканських студентів з університетів у Львові. Меморіял називає життя чорних студентів „тортурами" і домагається респектувати їх. Просять своїх амбасадорів, щоб удержували зв'язки з ними і щоб „не давали росіянам підставу думати, що „чорні студенти це парії". Меморандум із п'ятьма домаганнями подано віцедеканові африканського студентського представництва, амбасадорові Сенегалю і дев'ятьом іншим африканським амбасадам у Москві. В поясненні до меморандуму делегація студентського союзу згадує про „чотири напади на чорних студентів", яких допустилися українці й росіяни в їх власних кімнатах гуртожитку, два недавно гуртожитку й один на вагітну нігерську студентку. Студенти твердять, що найбільш поважний випадок стався в квітні ц. р., коли то на нігерця Адеогбу напав із гордощів Адеогбу напав з декількома руками в його кімнаті. Адеогба кликав ратунку і два приятелі врятували його. Одначе все те скінчилося так, що всіх трьох нігерських студентів прогнали за це, що „Адеогба напав і побив совєтського громадянина у своїй власній кімнаті", заявили ті студенти.

В меморандумі сказано, що виключення без ніякої причини трапляються кожного року, „головно з кінцем студій". Таке виключення, кажуть, „робить студентів непотрібними для наших країн", а „насправді це висмаження мозків". Студентський союз жаліється, що власті не стараються припинити ті образи і нехтують дозволами, які видають африканські амбасади в Москві на подорож до Москви, або закордон, силують брати участь у політиці і турбують вічними новими розпорядками. Звернення, щоб поправити такий невідрадний стан виявилися безуспішними, твердять студенти. Українці не хочуть брати на себе ніякої відповідальності. Вони кажуть: росіяни запросили африканських студентів, то росіяни повинні пікпуватися про них, — таке сказано в меморандумі. Як іншу кривду, подано студентами, факт, що двом африканцям не дозволяють жити разом в одній кімнаті, хоч чужим білим студентам мешкати так вільно.

У зв'язку з тим усім Львівський союз африканських студентів виклав п'ять пунктів у проханні до африканських амбасадорів: 1) Просимо дати знати росіянам, що коли вони хочуть, щоб ми їх респектували, то вони мусять респектувати наші краї і наших людей; 2) щоб африканські студенти вдержували зв'язки між собою; 3) скінчити з зайвими виключеннями; 4) подавати всякі нові розпорядження за посередництвом амбасад; 5) подбати, щоб умови у Львові поліпшилися, так щоб студенти могли нормально студіювати. — Львівський протест був висланий якраз після перемоги африканських студентів у Києві у зв'язку з мішаним одруженням. Студенти застрайкували, щоб чехо - словацький студент, яка вийшла за нігерського студента, наново признали стипендію. Чехо-словацький консулят у Києві був уневажнив її стипендію і наказав чехо-словацькій студенткі покинути Київ після того, як вона одружилася в квітні ц. р. В наслідок страйку їй дозволили залишитися з чоловіком.

ЗСА перевіряють своє відношення до агенцій ОН

Женева, Швайцарія. — У зв'язку з використовуванням деякими державами міжнародних організацій для своїх політичних цілей, уряд ЗСА вирішив перевірити своє відношення до багатьох агенцій, контрольованих Об'єднаними Націями. Одною з таких агенцій є Міжнародна Робітнича Організація з осідком в Женеві, генеральним директором якої є Франсіс Бланчард, та яка від деякого часу займається, згідно з оцінкою Державного Департаменту, не професійними справами, але вмішується у політичні розгри, даючи, наприклад, місце обсерватора Палестинській Визвольній Організації і відмовляє рівночасно такого привілею іншим організаціям. В повідомленні Державного Департаменту з 6-го листопада ц.р. адресованим на ім'я генерального директора говориться, що уряд ЗСА резигнує з членства в цій організації з датою 1-го січня 1976 року. У зв'язку з цією резигнацією Франсіс Бланчард заповів скорочення штабу робітників, а тим самим і діяльности організації, висловлюючи при тому надію, що уряд ЗСА, передумавши цілу справу, відкличе свою резигнацію ще перед тим, заки Екзекутива розпічне дискусію над скороченням бюджету.

СЕНАТСЬКА КОМІСІЯ ПОЧИНАЄ ПЕРЕСЛУХАННЯ В СПРАВІ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ УЖЕ В НАЙБЛИЖЧИЙ ВІВТОРОК

Вашінгтон, Д. К. — Заходами сенатора Генрі Джексона, у вівторок, 18 листопада, в Сенаті ЗСА відбудуться цілоденні переслухання в справі порушення людських прав тоталітарними режимами „лівої і правої закраски", з особливим наголосом на свободу вільної письменницької творчости і публікації. Шість визначних особистостей американського письменницького і публіцистичного світу свідчитимуть перед сенатською Підкомісією Інвестигації про важливість і потребу свобідної виміни думок та про поширення свободи преси і публікацій, особливо в державах, диктаторські режими яких постійно порушують ці основні права. Під час переслухання свідчитимуть: Роберт Бернштейн, голова Ради Директорів видавництва „Рендом Гауз"; Артур Міллер, драматург і президент Міжнародного ПЕН Клюбу; Геррісон Солсбері, відомий журналіст і адміністративний редактор „Ню Йорк Таймс"; Джозеф Окпаку, президент видавництва „Третя Преса"; Алан Шварц, правний дорадник ПЕН Клюбу; Роуз Стайрон, журналістка і письменниця, член американського відділу Міжнародної Амнестії.

Ціллю переслухання, заявив сенатор Джексон, є перевірити порушення людських прав тоталітарними режимами, особливо свободи вільної творчости і публікації та наголосити конечність пошанування цих та інших людських прав в різних договорах уряду ЗСА з тоталітарними режимами інших держав.

Переслухання почнуться в 10-ій год. вранці, в кімнаті ч. 3302 сенатського будинку ім. Дірксена. Переслухання відкриті для публіки.

На Союзівці відбулася Пластова Орликіяда

Союзівка, Кергонксон (Н. Н.) — В днях 8-9 листопада ц. р. відбулася на цій оселі УНСоюзу цікава імпреза нашої молоді — 14-та Пластова Орликіяда, в якій взяло участь понад 360 зареєстрованих юнаків і юначок (11-18 р.) із своїми провідниками. Цю імпрезу влаштовує вже 14 років пластовий курінь сеніорів ім. Григора Орлика.

Цьогорічна Орликіяда темою була присвячена постаті пластуна Романа Шухевича — ген. хор. Тараса Чупринки.

Орликіяду відкрив курінний Орликіядців — пл. сен. Андронік Копистянський, вітаючи присутніх і представляючи визначних пластових гостей. Першого дня загони змагалися між собою, стараючись якнайкраще відповісти на вильосовані 3 питання про ген. хор. Т. Чупринку, про українські визвольні змагання та з практичного пластування. Вечором відбулась вечірка при звуках оркестри „Ордену Хрестоносців" з Філядельфії. В неділю всі учасники взяли участь у Службі Божій, яку відправив в місцевій церкві о. І. Мак. Опісля на сцені відбувались мистецькі виступи, які цього року мали веселий пластовий характер.

В часі цих двох днів окрема комісія переводила розмови-панель з 15-ма кандидатами на гетьманича — гетьманівну.

Гетьманичем на 1975-76 рік вибрано юнака Романа Грицівa з Філядельфії, гетьманівною — юначку Уляну Суську з Ню Йорку. Перше місце між загонами юначок здобув 38-ий Курінь УПЮ-ів ім. Г. Орлика з Гемпстету. На Орликіяді був голова Головної Пластової Ради пл. сен. кер. Яро Гладкий, член ГПР пл. сен. кер. Ярослав Падох, голова Крайової Пластової Ради пл. сен. Стаха Гойдиш, Крайову Пластову Крайову Старшину заступала комендантка пластунок пл. сен. Ірина Богачевська, від КПС: ст. пл. Олесь Цвіль, ст. пл. Ярка Коморовська, діловод спорту ст. пл. Любомир Білик та діловод преси пл. сен. Олександра Юзенів. З частинами юнацтва були їхні виховники — опікуни. Комендантом Орликіяди був пл. сен. В. Кух, бунчужним — ст. пл. М. Турчин. До помочі Орликіядам на цій імпрезі був Курінь УСП-ів „Орден Хрестоносців".

КОНФЕРЕНЦІЯ СТАНИЧНИХ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — В суботу, 15-го листопада ц.р. тут в Пластовому Домі відбудеться Конференція Станичних Пластових Станиць ЗСА, яку скликає Крайова Пластова Старшина. В програмі організаційні, виховні та господарські справи, як теж обговорення святкувань 200-річчя Американської Незалежности і 100-річчя українського поселення в ЗСА. Після спільного обіду відбудеться панель на тему „Станичний і його дія" та дискусія над ним. На конференцію заповіли свій приїзд станичні, або їхні заступники всіх 31 Пластових Станиць. Головою Крайової Пластової Старшини є пл. сен. Андрій Мицьо.

В ПОРТУГАЛІЇ ЗНОВУ ВЕЛИКІ СТРАЙКИ, РОБІТНИКИ ЗАБЛЬОКУВАЛИ МЕШКАННЯ ПРЕМ'ЄРА

Лісбона, Португалія. — Тисячі будівельних робітників, до яких долучились також робітники інших галузей, розпочали в Лісбоні великі страйки, які тривають вже кілька днів, приносячи урядові багато клопотів. В середу, 12-го листопада ц. р., кільканадцять тисяч страйкуючих окружили тісним колом будинок Парляменту і резиденцію прем'єр-міністра Жозе Пінгеiро де Азеведо і нікого із службовиків не випускали з будинків, домагаючись наперед полагодження їхніх домагань. Робітничий комітет вистосував до прем'єра ультиматум, у якому сказано, що страйкуючі робітники будуть змушені застосувати інші форми боротьби, якщо уряд своєчасно й позитивно не полагодить справи їхніх підвишок. В четвер, 13-го листопада, страйкуючі робітники під тиском президента і публічної опінії випустили з урядових будинків біля 200 урядовців, але вони держать у фактичному ув'язненні прем'єра Азеведо, голову Національної Асамблеї Генріка де Барроса і лідера правих в португальському Парляменті Гальвао де Мелло. В п'ятницю, 14-го листопада ранком, президент Франціско да Коста Гомез особисто апелював до робітників, закликаючи їх до дисципліни. Президент, виступаючи по радіо і телебаченні, перестерігав перед анархією і намагався виявснити, що теперішня економічна ситуація в Португалії не дає змоги урядові задовільнити всі їхні вимоги.

Кореспонденти звертають увагу, що демонстративний виступ робітників, перетворився із звичайного робітничого страйку на політичну пробу сил. В урядовому повідомленні сказано, що прем'єр-міністер вже був полагодив справу підвишок платень для будівельних робітників, і страйк фактично мав закінчитись, але серед робітників появилися політичні провокатори, які спонукали робітників дальше держати „облогу". До страйку вмішались політичні партії, а Комуністична партія видала окремий маніфест, у якому закликається все робітництво Португалії до генерального страйку в країні. Про зменшення популярности уряду свідчить також факт, що в протиурядових виступах брали участь також три члени Вищої Ради Революції, а один, з них ген. Отело Сараїва де Карвальо, шеф військової розвідки, був одним з головних промовців на протиурядовому вічу, яке сильно піддержували комуністи.

Москва вдоволена антисіоністською резолюцією, таврує американську

Москва. — Негайно після проголосування Генеральною Асамблеєю минулого понеділка, 10-го листопада, антисіоністської резолюції, совєтське пресове агенство ТАСС назвало схвалення тієї резолюції „законним і справедливим засудом войовничої сіоністської доктрини расової вищости та ідеології, яка має своє практичне виявлення в агресивній, експансіоністичній політиці правлячих кіл Ізраїля".

Натомість в середу, 12-го листопада, Юрій Корнілов з цього ж агенства ТАСС мав — згідно з повідомленням агенства Ройтера з Москви — гостро натаврувати внесений З'єднаними Стейтами Америки проєкт резолюції щодо негайного і беззастережного звільнення всіх політичних в'язнів у світі, кажучи, що ця резолюція, мовляв, є „марним намаганням відвернути увагу світової публічної опінії від гострих і специфічних питань, зв'язаних з порушуванням людських прав в багатьох західних країнах". Корнілов зокрема назвав між тими країнами Південну Африку, Чіле і Еспанію.

Представники жидівських організацій в світі відбудуть зустріч в Єрусалимі

Тель Авів, Ізраїль. — Уряд Ізраїля і Світова Сіоністична Організація поінформували в четвер, 13-го листопада ц. р., що між 20 і 29 листопада представники усіх жидівських організацій в світі, за вийнятком Совєтського Союзу, відбудуть в Єрусалимі свою зустріч, на якій буде основно обговорена справа антисіоністської резолюції, прийнятої на Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй в понеділок, 10-го листопада, із засудом сіонізму як „расизму і расової дискримінації". Приблизно 100 лідерів світового жидівства будуть запрошені на цю конференцію, заініційовану прем'єром ізраїльського уряду Іцаком Рабіном та урядовим головою Світової Сіоністської Екзекутиви, Арегом Дульціном. В офіційному повідомленні сказано, що Конференція рішатиме також справу розгорнення великої інформаційної і пропаґандивної кампанії і мобілізацію світового жидівства до започаткування контрофензиви. „Ми не можемо сидіти із заложеними руками та спокійно сприймати нанесену нам кривду резолюцією ОН", — заявив А. Дульцін.

Бурхливі демонстрації проти резолюції ОН відбуваються майже в усіх місцевостях Ізраїля. В Єрусалимі демонстранти стягнули з будинку прапор ОН і замінили його ізраїльським прапором. Демонстранти вимагали резигнації Курта Вальдгайма з посту генерального секретаря ОН і домагалися виходу Ізраїля з Об'єднаних Націй.

ЗУСТРІЧ З ОТАМАНОМ БОРОВЦЕМ-БУЛЬБОЮ НЕ ВІДБУДЕТЬСЯ

Ню Йорк. — Організатори товариської зустрічі з отаманом Тарасом Боровцем-Бульбою, інформують, що з огляду на погіршення стану здоров'я от. Боровця, запланована на суботу, 15-го листопада в УНД в Ню Йорку зустріч не відбудеться.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily

FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

З думкою про „слушную годину"

У поезії Василя Щурата, що її прийняли американські українці за свій гимн, між іншим сказано: „Світи нам, Вітчино, світи, кохана Україно, щоб знали ми, куди нам йти у слушную годину..." Ця „слушна година", той „слушний час" повторюється у нас в поезіях і в піснях, його виголошують у промовах, ми на нього ждемо, як на манну з неба, як на спасіння.

Ждемо, але ми, мабуть, ніколи про нього не думаємо і ніколи на нього як слід не приготовані. Остаточно, такий „слушний час" був уже під час Першої і у відповідній мірі під час Другої світових воєн, але нам „встоятись не було сили", і не могло бути, бо ж ми не були на той „слушний час" відповідно приготовані.

Не краще виглядає справа і сьогодні. Правда, такого „слушного часу" може й немає, але „слушная година" до деякої міри існує вже сьогодні. Взяти б за приклад тільки створений у Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй прецедент з допущенням до цього міжнародного форуму представників Палестинської Визвольної Організації. Ясно, що раніше чи пізніше прийде на це відповідна реакція, відповідна „відплата" з боку тих держав, які з цим прецедентом не погоджуються. І в цій акції, як це вже цілком виразно натякав у редакційному коментарі „Ню Йорк Таймс", може прийти та „слушная година" на представника Українського Визвольного Руху. Запит: хто мав би цей Рух репрезентувати? Чи не могло б статися так, що зголоситься рівночасно кількох таких представників і чи не зачнуть вони — замість обстоювати справу — обстоювати своє право на представництво, рівночасно підважуючи таке право іншого, отже взаємно самі себе „завойовуючи"?

У тому, мабуть, і головна причина нашої національної трагедії, що ми через наші спори і суперечності ніколи не можемо бути готові на жадну „слушную годину". Говоримо і виписуємо мільйони слів і крилатих фраз про консолідацію, співаємо в пісні-молитві „Боже, нам єдність подай!", а „слушнії години" заставали нас непідготованими і неготовими в минулому і можуть застати нас в майбутньому.

Теперішня ситуація в Об'єднаних Націях та деякі нові можливості для нас знову актуалізують цю справу і її повинні мати на увазі наші відповідальні діячі.

Потрібна співпраця

Як уже інформовано і коментовано, Український Конгресовий Комітет Америки вирішив і його президент проф. Лев Добрянський у Вашінгтоні вже поробив ряд конкретних заходів, щоб видвигнути на світло денне совєтське „розбишацтво на гладкій дорозі" — здирство горендальних митних оплат за пересилку з Америки дарових пакунків в Україну та інші частини Совєтського Союзу. Акція починає розгортатися і одним з її дальших етапів може бути практиковане в таких випадках конґресове переслухання у Вашінґтоні, якщо буде внесена резолюція з вимогою поставити справу скасування чи бодай відповідного зменшення того мита за передумову торговельних та інших пертрактацій і домовлень зі Совєтським Союзом. Не є виключене, що в теперішній ситуації ця справа може в якійсь формі опинитися і в Об'єднаних Націях.

Розгортаючи цю акцію, УККА потребуватиме в ній якнайширшої співпраці заінтересованих громадян. Цього потребує і „Свобода". Редакційно вже пороблено та вже заплановано деякі заходи, щоб зібрати якнайбільше інформацій про це совєтське здирство із спекуляцією на нужді своїх громадян. Від тих, що посилають пакунки, були б потрібні зокрема такі інформації: скільки коштують ці посилки річно і скільки мита за їх висилку доводиться їм платити; чи доходять усі вислані пакунки і чи доходять всі речі в них і подібне. Очевидно, що всі імена, як тих, що висилають пакунки, так і тих, кому їх висилається, із зрозумілих причин будуть задержані в таємниці.

Побажано, щоб поодинокі громадяни висловлювали в цій справі свою опінію та свої евентуальні поради також в листах до редакції і в голосах читачів. Успіх веденої тепер УККомітетом акції залежатиме у великій мірі від співпраці зацікавлених громадян.

П. Феденко

НЕБЛАГІ, НЕВЕСЕЛІ РОКИ

Мюнхен. — „Уже третє покоління погибає в громадянських війнах". Це слова римського поета Квінта Горація Флакка, що був перше на стороні ворогів диктатора Юлія Цезаря, убитого оборонцями республіканського ладу в Римі 44 року до нар. Христа. Війна між республіканцями та прихильниками Октавіяна (він був унуком сестри Цезаря) тривала довго і забрала багато кривавих жертв. Переміг Октавіян, що прийняв ім'я „Юлій Цезар", а услужні члени римського сенату наділили його титулом „Авґуст" (Звеличник). Коли Октавіян Авґуст помер р. 14 по Христі, то після нього закріпився монархічний лад у Римі, який удержався в імперії аж до 476 року: тоді останній імператор Ромул Авґустул зрікся влади під натиском варварів, що оселилися в римських провінціях.

На просторах колишньої царської Росії від Балтійського моря до Тихого океану від листопада 1917 року невгаває громадянська й міжнаціональна війна. Немає тут ніякого перебільшення. Адже ж диктатура (краще сказати — тиранія) однієї партії — це „влада, необмежена ніякими законами, що буквально спирається на фізичне насильство". Це слова Леніна. Фізичне насильство — це боротьба, що веде до кровопролиття і до фізичного нищення. Таким чином громадянська війна в гостріших чи в ослаблених формах триває в СССР далі. Є там убиті, покалічені і полонені, котрі виконують невільницьку працю в концентраційних таборах. Письменник Максим Горький, що певний час був суворим критиком комуністичної тиранії, за ери Сталіна почав хвалити „генеральну лінію" і писав про тих, що не корилися деспотичному режимові: „Коли ворог не здається, то його нищать". Це воєнна термінологія...

Питання: як могло дійти до того, що компартія, захопивши тиранську владу в Росії, могла удержатися і поширити свій режим на інші народи колишньої царської імперії? Що допомогло невеликій групі теоретиків (між ними було багато еміґрантів) зорганізувати повстання проти російського Тимчасового уряду і повести за собою тисячі простих людей?

Большевицька „партійна наука" твердить, мовляв, на початку листопада 1917 року в Петербурзі почалася „соціялістична революція" під проводом „пролетаріяту". Свідки того повстання, теж і визначні члени большевицької партії, говорили й писали інше. Не пролетаріят, а військо (піхота й матроси) перемогло нечисленних оборонців Тимчасового уряду. А народні маси в просторій імперії „дивились і мовчали та мовчки чухали чуби".

Нещаслива була ситуація для революції 1917 року в тому, що вона вибухла в час війни. Мільйони мобілізованих до армії селян гинули на фронтах проти добре озброєного війська Німеччини та Австро - Угорщини. Ці мільйони не бачили свого інтересу у війні. Уже з перших днів революції, від березня 1917 р. почалося дезертирство в армії. Загальну втому війська у війні вміла використати партія большевиків під проводом Леніна. Большевицька партія одержала велику допомогу від німецького уряду „різними каналами" і в своїй пресі кликала до негайного миру, до „братання" з арміями німецькою та австро - угорською на фронтах. Російський уряд Керенського не рішавсь сказати урядам західніх держав правду що армія після революції не може воювати і, в інтересі загальному, щоб не запанувала анархія, треба вивести Росію з війни. Ленін твердив у пропаґанді, що Тимчасовий уряд продався капіталістам Англії та Франції і тому не хоче починати мирових переговорів.

Ця пропаганда мала великий вплив на полки, що перебували в Петербурзі. Військово - революційний штаб, під проводом голови Совєта Л. Троцького, повів військо проти Тимчасового уряду.

7 листопада 1917 р. створено „совєтський уряд" на чолі з Леніном. Один із перших законів цього уряду був „декрет про мир". Селянські маси, одягнені у військові мундури, зробили „пролетарську революцію": вони надіялись повернутися до своїх селищ і ділити між собою панські землі.

„Соціялістична революція"

В XIX і на початку XX віку серед інтеліґенції царської імперії йшла жвава дискусія на тему, яким шляхом піде ця країна після ліквідації самодержавного режиму. Російські „народники" (Мих. Бакунін, Пьотр Ткачов і багато інших) вірили, що російські селяни стояли ближче до соціялізму ніж народи індустріяльних країн Західньої Европи; на Московщині були сільські громади, в яких відбувалося подекуди спільне господарювання і було громадське володіння землею („Община"). Натомість соціялісти, ознайомлені з думками західньо - европейських теоретиків, особливо ж Маркса й Енґельса, вважали, що шлях до соціялізму йде через розвиток капіталізму. Капіталістична індустрія збільшує продукцію товарів, сприяє зростові числа робітників у підприємствах: сильніші підприємства ліквідують менших капіталістів в конкуренції з ними. Так відбувається концентрація індустрії й капіталів. На високому рівні розвитку капіталізму залишаться дві сили: мале число великих капіталістів, що „ковтнули" своїх „менших братів", і мільйонові маси немаєтних робітників, які мусять продавати свою силу в капіталістичних підприємствах. Тому, писав Карл Маркс у своєму „Капіталі", „ударить година капіталістичної власности: експропріятори (капіталісти, що присвоїли собі чужу власність — П. Ф.) будуть вивласнені". Їх власність перейде в розпорядження суспільства.

Ленін та його однодумці знали, що царська Росія була недорозвиненою країною. Визнаючи погляди Маркса-Енгельса на шлях до соціялізму, вони не вірили, що відстала Росія створить у себе соціялістичний лад. Але тут створив Ленін формулу, котра давала йому (теоретично) вихід. В час Першої світової війни Ленін увірував, що ця війна мусить завершитися всесвітовою соціялістичною революцією. А коли так, то треба почати соціялістичну революцію там, де була нагода: у відсталій країні — Росії. Ленін мав надію, що революція переможе і в індустріяльних країнах, і тоді пролетаріят передових культурних країн допоможе будівництву соціялізму в непідготованій Росії.

Дослідники большевицького режиму в перших роках „Жовтневої революції" знають добре, які великі надії покладала большевицька партія на „пролетарську революцію" в Західній Европі та навіть у далекій Північній Америці. Ленін пробував „прискорити" пролетарську революцію на Заході": на весні 1919 р. він збирався послати на допомогу мадярським комуністам військо українських отаманів — Григорієва і Махна через Румунію. Однак цей плян розбився, бо Махно та Григоріїв збунтувалися проти російської червоної армії.

Коли влітку 1920 р. військо Совєтської Росії наближалося до Варшави, то в Москві вірили, що незабаром вдасться „штиком прощупать Європу" і викликати соціялістичну революцію. Ленін не вірив в успіх соціялізму у відсталій, неписьменній Росії і вважав свій режим за „пробу революції", за експеримент. Коли йому стало ясно, що ні „пролетаріят" Західньої Европи ані гармати „червоної армії" не можуть викликати соціялістичної революції, то Ленін вирішив, що треба з допомогою капіталізму створити господарську основу для майбутньої перемоги соціялізму. Він знав слова Маркса, що відсталі країни терплять не тільки від самої капіталістичної системи, але теж і „від недостатнього розвитку капіталізму".

Так від р. 1921 заведено „Нову Економічну Політику" (НЕП). Великі підприємства задержано під керуванням комуністичної бюрократії, малі підприємства, торгівлю, хліборобство залишено в приватному володінні. Однак, політична влада лишилася в руках компартії. Уряд компартії кинув великі суми грошей на допомогу комуністичним партіям в різних країнах світу. Союз цих партій — Комінтерн — був „штабом всесвітньої революції" і перебував під московською командою. Свій

(Закінчення на стор. 3-ій)

Наталія Кібець

МІЖНАРОДНИЙ РІК ЖІНКИ — ТУТ І ТАМ

Генеральна асамблея Організації Об'єднаних Націй проголосила 1975 рік Міжнародним Роком Жінки — 8 березня Днем Жінки. Президія секретаріяту Світового Конґресу Вільних Українців проголосила українській спільноті у вільному світі 1975 рік — „Роком Української Жінки" і закликала українську спільноту віддати належну пошану піонеркам українського жіночого руху: Наталії Кобринській, Олені Доброграєвій, Уляні Кравченко, Ользі Кобилянській, Олені Пчілці, Софії Русовій, Олені Кисілевській та іншим, які своєю працею відкрили українській жінці шлях до рівноправности в нашому народі. СКВУ закликав українське жіноцтво у вільному світі в 1975 році посилити заходи, щоб притягти в жіночі організації ще більше свідомих українських жінок, зміцнити акцію оборони невинно засуджених і переслідуваних українських жінок в Україні і взагалі в СССР взяти участь у міжнародних акціях, організованих в рамках ОН чи поодинокими країнами, з'ясовуючи становище українського жіноцтва до сучасних подій у світі, а зокрема в поневоленій Україні; настирливо продовжувати працю в українській родині, в наших церквах і суспільних організаціях, серед українських дітей і молоді, щоб влити в них українську духовість та зміцнити відпорність на всі небезпеки впливу оточення, в якому їм приходиться обертатися.

Як же і під яким гаслом провадять жінки України цей 1975 рік?

Із виступу Валентини Шевченко, — голови президії Українського Т-ва Дружби і Культурного Зв'язку з зарубіжними країнами, члена Комісії по переведенні Міжнародного Року Жінки в СССР, заступниці голови Республіканської Комісії по проведенню в Українській ССР Міжнародного року жінки є гасло „За роботу подруги", бо цей рік для них „глибоко символічний", прийшов він під знаком „30-річчя великої перемоги" над німецько - фашистськими загарбниками. Тому вони, мовляв, вважають, „що в наших спільних інтересах, як охоронниць роду людського, перетворити це свято на могутній рух широких кіл світової громадськості проти мілітаризму і реваншизму, за консолідацію всіх миролюбних сил проти воєн, реакційних режимів, відродження фашизму будь-де, у будь - якій формі. Тому прагнемо, щоб наші спільні акції, які провадитимуться в Міжнародній рік жінки, звучали гнівними застереженнями імперіялізму, всім тим, хто несе страждання народам чи то Чілі, чи на Близькому Сході, чи в Індокитаї, хто ще плекає надію повернути світ назад, до часів „холодної війни". Валентині Шевченко немов би то невідомо, що „найбільшим мілітаристом" є її власний уряд, який найбільше витрачає грошей на озброєння навіть в славному Міжнародному році жінки.

Цифри є уперті факти. Ось кілька з них: якщо візьмемо стратегічну офензивну зброю в порівнянні СССР і Америки, то бачимо: — кількісно ЗСА — 2,200, СССР — 3,500; стратегічна оборонна зброя: ЗСА — 500, СССР — 10,500; танки: ЗСА — 9,000, СССР — 40,000; артилерія: ЗСА — 6,555, СССР — 15-20,000; кораблі й підводні човни: ЗСА — 291, СССР — 546. Витрати в більйонах долярів на військову та цивільну оборону: ЗСА — 72, СССР — 95; військова сила в мільйонах людей: ЗСА — 2, СССР — 4.

На думку Валентини Шевченко „великий жовтень відкрив очі світові на те, як слід розв'язувати питання справжньої рівноправности жінок". Видно, Валентина Шевченко погано знає історію України дожовтневого періоду, коли жінка в Україні ще в княжих часах і в козацькій добі була рівна і в науці і в господарстві, і навіть обороняла свої маєтності від нападу кочовиків, коли чоловік був у поході. Поза увагою Валентини Шевченко стало навіть те, що її та її подруг репрезентує в Міжнародний Рік Жінки не жінка, а заступник Голови Ради Міністрів УССР П. Т. Тронько, — отже не найшлося жінки.

Другим завданням жінок України, як каже В. Шевченко, є „мобілізувати свої зусилля на виконання завдань завершального року дев'ятої п'ятирічки, прискорення технічного прогресу... піднесення соціялістичного змагання, ширшого залучення жінок до управління виробництвом".

А третім завданням — „організація заходів, спрямованих на поліпшення умов праці й побуту жінок, а саме: систематична турбота про підвищення рівня майстерности жінок, про охорону їх праці, а також створення кращих умов для відпочинку, зокрема для матерів з дітьми".

Коментарі майже зайві, проте скажемо, що видно, совєтським жінкам немає часу тішитися щастям „мирної" праці, бо треба виконувати плян і на фабриці, і на заводі, і в колгоспі, навіть в бюрах, а прийшовши до хати, виконувати родинні „пляни". Беручи ще до уваги нестачу по будівництвах, де найбільші скупчення робітниць, житлових будинків або їх низьку якість, бо вони часто - густо здаються в експлуатацію без необхідних в сучасних умовах води та каналізації, відсутність також достатньої кількости дитячих дошкільних закладів для дітей працюючих матерів, то не дивуймося що бабуні там на вагу золота, бо у кого є бабуня, у того доглянена дитина і збережений час, не згадуючи вже про черги за продуктами, брак одягу, взуття тощо.

Віра Сиволюб — секретар Української Республіканської Ради професійних спілок каже: — „Жіноцтво світу дивиться на нас. Радянські жінки охоче ділитимуться із зарубіжними подругами своїм досвідом і досягненнями у розв'язанні цих проблем. У профспілках є кому захищати жіночі інтереси... Профкоми спрямовують свої зусилля на те, щоб жінки, які працюють на виробництві, могли і далі підвищувати рівень своєї освіти через вечірні школи і заочне навчання, активно відвідувати школи комуністичної праці, брати участь в раціоналізаторській роботі, швидше оволодівати досягненнями науки і культури, техніки і передового досвіду. Ясно, що для цього, крім бажання і свідомості, треба мати певний ліміт часу, вільного від роботи і сімейних турбот". Все це є на папері, і лишається лише побажати дорогим подругам в Україні „Великого щастя". Єдине в чому дійсно українська жінка має рівність — це рівність бути заарештованою, судимою і терпіти знущання чи в тюрмах, чи на засланні, а як не те й друге, то покутувати за „гріхи" свого чоловіка. Такі сумні їх „великі досягнення"!

Тому тут на еміґрації було і є обов'язком жіночих організацій ознайомлювати якнайбільше американське та канадське громадянство через всі можливі засоби масової комунікації з життям жінок в Україні, показувати їх дійсну „рівноправність", зупинятися зокрема на жінках - політв'язнях, подаючи їх світлини та історію. Бажано, щоб розмови про жіноцтво в світі, особливо про тих, що за залізною заслоною, не закінчилися кінцем 1975 року, щоб вони не пішли в забуття, а продовжувалися і далі з святкуванням 200-річчя Америки.

Однією з хиб місцевих жіночих організацій (не маю на увазі СФУЖО, СУА, „Золотий Хрест" та інші організації, що вже мають певні успіхи у виході на ширший форум), є замкнення у власному ґетто, праця лише для себе. Це також потрібно, але наша мета інша. Наші деякі керівниці бояться вийти за межі свого двору, подивитися, а хто ж у них по сусідству, та коли-не-коли запросити до себе на шклянку чаю і розповісти про своїх подруг в Україні. Загальний плян Року Української Жінки, ухвалений пленарними нарадами СФУЖО 27-го жовтня 1974 року, добрий, і багато було з тих ухвал виконано, але з практики знаю, що намічені пляни тяжко виконати стовідсотково. Все ж таки ще можна багато зробити, наприклад, коли представниці організацій на місцях мають зв'язки з іншими жіночими організаціями. Тоді і вони і центральні організації можуть легше вести і виконати роботу поширювання правди про Україну. Ось конкретний приклад: жінка, почувши щось цікаве, напевне розповість вдома чоловікові, дітям, сусідам, а ті своїм приятелям, і почута опінія дійсного життя жінки в Україні не одному розкриє очі, навіть тим, хто мав нагоду відвідати Україну і бачити лише те, що їм показали совєтські „ґіди". Знову ж

(Закінчення на стор. 3-ій)

З НАШИХ БУДНІВ

Клопіт з рушником

Тримаю в руці листа від земляка з рідного табору і, далебі, сам не знаю, що з ним, оцим листом, робити маю?.. Адресований він, фактично, Редакції „Свободи" і заторкує своїм змістом питання редакційного характеру, але шановний земляк, на моє горе, дописав ще під адресою Редакції примітку: „Передати п. Ікерові". Ну, то шановний редактор, очевидячки, який дістає щодня десятки таких листів „з проблемами", зняв клопіт із своєї заклопотаної голови і переклав на мою, — дай йому, Боже, здоров'я!

Причиною, що спонукала земляка вшкварити цього листа був надрукований в місяці серпні ц. р., у декількох числах „Свободи", есейспомин пера видатної української письменниці Ольги Мак з Торонта, п. з. „Історія половини вишиваного рушника". Власне, до цієї половини мій земляк, як то кажуть, і причепився.

„Скажіть, — питає він мене, — дорогий друзяко, чому пані Ольга Мак так широко розписується про половину старого рушника, яку вона подарувала п. Маріянові Боратчкові з Боффало?.. Аби то був хоч цілий рушник, а то — шматок, половина! Якби мені хтось заґарантував, що я дістану в „Свободі" хоч би четвертину такого „паблисіті", що його дістала пані письменниця за її половину, то я негайно подарував би котромусь з наших музеїв цілий і в доброму стані пам'ятковий весільний рушник, на котрому ми обоє, з покійною моєю дружиною колись - давно в Старому краю під вінець ставали!.."

Далі шановний земляк вираховує детально, скільки інших вишиваних предметів, музейної, на його думку, вартости, він міг би подарувати музеєві народної ноші, крім вищезгаданого рушника: жіночу, вишивану „яворівкою" сорочку з підтичкою, таку ж запаску і ґорсетку, чоловічу сорочку і таку ж краватку, та й ще так званий „ґерданець", сплетений з дрібненьких синьо - жовтих кораликів, з тризубцем посередині взору... Та й ще запитує шановний земляк, — меценат у проспекті, — чи Союз Українок Америки вже „зреперував" свій, недавно закуплений у Ню Йорку, будинок і чи управа плянує відкрити в ньому з нагоди Року Жінки етнографічний музей?.. Бо в своїй хаті, — тут іде цитат з Шевченка, — „своя правда, і сила, і воля"!

А земляк з рідного табору добавляє: „І свій музей!"

Ікер

Микола Бараболяк

БУЧАЧ І БУЧАЧЧИНА

(Завваги з приводу появи реґіонального збірника)

5

Громадські установи

Цінні теж матеріяли про бучацькі громадські установи. До таких треба зарахувати: В. Кольця — „Праця і розвиток читалень „Просвіти" в Бучаччині", Н. Рибака — „Культурно-освітній огляд Монастиреччини", Р. Барановського — „Пласт у Бучачі", Т. Данилова — „Організації Молоді в Бучаччині", С. Шипелявого і М. Хархаліса — про Кооперацію, В. Сілецького — про молочарську кооперацію, С. Шипелявого — про „Сільський Господар", врешті статті про церкви.

Заслужені родини

Добре, що в збірнику не поминено інформацій про родини, які у маркантний спосіб причинились до розвитку громадського життя Бучаччини. З тієї точки зору вартісні є документації про роди Нестайків, Носковських, Рогозинських, Сіменовичів, Ш л е м к е в и ч і в, Гафтковичів, Березів, а крім того окрема стаття Шипелявого про передових громадян, яких автор нарахував шістдесят три.

Статистика

Дуже цінним вкладом у збірник треба вважати статистичні дані про Бучач і бучацькі громади. Дані ці займають 260 сторінок друку і вони разом із інформаціями про окремі громади є дуже цінним матеріялом для майбутнього демографа. До таких корисних інформацій треба теж зарахувати інформації про поселення в Арґентині і Бразилії, авторства проф. О. Борушенко, як теж інших авторів про поселення в інших країнах.

Зайві матеріяли у збірнику

Матеріяли, які я досі обговорив, уміщені на 750-ти сторінках збірника. Дальших 45 сторінок займають імена з біографіями тих, що причинились матеріяльно до видання збірника. Не знаю, яка історична вартість того матеріялу. Виправдує вміщення тих даних хіба той психологічний фактор, що без надії на таку публікацію може важко було б Комітетові зібрати понад 20.000 дол. на видання книги. Але з другого боку такі матеріяли підривають авторитет інституції, під фірмою якої збірник вийшов.

А вже треба дивуватись, чому до збірника „Бучач — Бучаччина" причіплено в „Додатку" такі статті, як: Л. Нигрицького — „Галичина 200 років тому", Л. Шанковського — „Українські збройні сили в перспективі нації", О. Залеського — „Наше шкільництво від сивої давнини по 1939 р.", І. Витановича — „Від панщини до державної самостійности", С. Шипелявого — „Що нам приніс 1848 р.?", того ж автора — „Підложжя, що на ньому постали тайні організації" і врешті І. Бобика — „Обов'язок військової служби на наших землях в часах австрійської займанщини". Коли були зайві фонди, було б радше побажаним видати окрему брошуру з тими статтями, ніж переладовувати ними збірник, особливо коли ті статті, переважно без відповідної документації, сумнівно, чи матимуть тривку вартість.

До недоліків праці треба теж зарахувати не надто продумане упорядкування друкованого матеріялу. Книга робила б краще враження, якщо б її поділено на частини, як, напр., наукові статті, мемуари, біографії, зразки письменства, а то, наприклад, поезія В. Лімниченка вміщена поміж життєписами, подібно як письменницький твір М. Островерхи — між описовими матеріялами.

Всі ті недотягнення одначе не зменшують великої ваги і вартости збірника і треба тільки з подивом висловитись про тих моїх краян, що за це діло взялись і його довершили в скорішому темпі ніж деякі славніші реґіональні групи.

Чого я не пропустив би був

Між іменами визначних людей Бучаччини не помітив я трьох визначних юристів і великих патріотів-суддів: Ярослава Маркова в Бучачі, та Андрія Аронця й Івана Проскурницького в Монастириськах. У найважчих умовах, після Першої світової війни, вони все виявляли свій український патріотизм та у великій мірі на своїх становищах допомагали своїм людям.

Врешті, недоглядом редакторів збірника є те, що в ньому пропущено між визначними бучачанами проф. д-ра Ярослава Падоха. Хоч він і „стрияк" і „львовяк", і „бойко" і лемко" і ще певно щось, то він теж і бучацький співгромадянин, бо жив там у час української влади, коли його батько був у Бучачі, здається, залізничним урядовцем. Але що буду про те писати. Д-р Падох, із пересердя, що його позбавлено однієї з його реґіональних приналежностей — певно сам про те напише і воно буде цікаве. Такого міжреґіонального діяча, як д-р Падох, не можна промоторам реґіональних рухів поминати!

(Кінець)

МІЖНАРОДНИЙ РІК ЖІНКИ — ТУТ І ТАМ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

інші, довідавшись правду, не будуть, як Робін Ендерс з Торонто, Канада, гудити несправедливо умови життя в своїй вільній країні. І може наші деякі американські губернатори, конґресмени та сенатори, які досі готові були приймати теревені совєтського уряду за правду, глянуть на совєтів іншими очима. Хіба давно був підписаний договір в Гельсінках, а чого добилися французькі адвокати у Москві й Києві, взявши на себе загально світову місію оборони індивідуальних свобід, коли ті загрожені.

Не дивлячись на те, що з двох мільйонів жінок - працівниць в Америці, які працюють у 20-ти великих корпораціях, лише один відсоток є на провідних постах, що жіночі платні нижчі за чоловічі на тих же посадах, жінка має тут більше вольности, вищий рівень життя, краще забезпечення. Вона має право приймати участь у громадсько - політичному житті, якщо хоче, і вільно висловлювати свою опінію, критикувати навіть Президента держави, — за це її ніхто не посадить до в'язниці, так як це робиться в СССР.

Наша співпраця з жінками американських організацій, зокрема в ділянці виховання і здоров'я дітей, на крайовій та місцевій базі принесе обопільні користі для нас, бо їх і наші діти живуть під загрозою тих самих неґативних впливів оточення. Спільна боротьба з цими впливами може нам допомогти їх подолати, не зважаючи виконувати наші національні виховні завдання. З американськими чи канадськими матерями можемо поділитися досвідом походження цих неґативних впливів, даючи приклади трагічної ситуації виховання дітей в Україні, загрозу, яка висить не лише над американською молоддю, але й цілою країною, якщо неґативні впливи руїнницьких чинників будуть далі ширитися безкарно по Америці й світі.

В Німеччині створено Інститут суспільно-політичної освіти

Мюнхен (СПС). — Заходами Центральної Управи СУМ створено тут Інститут суспільно - політичної освіти, який очолив професор УВУ д-р Гр. Васькович. В Програмі ІСПО є курс політичної освіти на університетському рівні, який має дати формацію, потрібну молодим українським суспільно - політичним діячам.

Тривання курсу передбачено на протяг 3 до 4 років. Перший рік почався в листопаді 1975 р. і триватиме по кінець травня 1976 р. З цього курсу мають скористати в першу чергу дружинники СУМ, що мають закінчену середню освіту і достатнє знання української мови, а також члени інших українських молодечих і студентських організацій, які своєчасно зголосяться з рекомендаціями від своїх організацій.

ІСПО практикує семінарійно - гуртkову методу, яка полягає на студії пересиланих матеріялів, опрацюванні вибраної теми, гуртковому обговоренні під керівництвом компетентної особи і контролі з боку керівника ІСПО кореспонденційним шляхом. Передбачуються також окремі семінари таборового типу.

Кошти участи в курсі ІСПО на цей рік виносять 20 дол., або приблизну рівновартість у валюті інших країн. В тій ціні є включені друковані матеріяли (біля 500 стор.), семінарійні кореспонденції і кошти секретаріяту ІСПО. В справі курсів звертатись на адресу: ІСПО c/o Prof. G. Waskowycz, 8000 Munchen 80, Pienzenauerstr. 15, Germany.

Подяка

Отсею дорогою висловлюю щиру подяку всім членам Виборчого Комітету, всім — що морально і матеріяльно піддержували мою кандидатуру у виборах, дня 4 листопада ц. р., всім, що допомагали мені у виборчій кампанії і всім виборцям, що віддали свої голоси на мою кандидатуру. ЩИРО ДЯКУЮ!

Богдан Футей

Парма, 10 листопада 1975 р.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБОРОНИ ЛЕМКІВЩИНИ
1-ий ВІДДІЛ в НЮ ЙОРКУ

— влаштовує —

ЛЕМКІВСЬКУ ЗАБАВУ
в суботу, 22 листопада 1975 р.

У ВЕЛИКІЙ ЗАЛІ
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ
140, 2-га Авеню в НЮ ЙОРКУ, Н. Й.
Грає ансамбль „ВИШИВКИ"

Початок — год. 9-та веч.

НЕБЛАГІ, НЕВЕСЕЛІ РОКИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

режим — необмежену владу комуністичної партії, що спиралася на терор, Москва називала передовою, найвищою державною формою, яку знала світова історія...

„Догнати і перегнати"...

Ленін почав „НЕП" в надії створити господарську матеріяльну основу для майбутнього будівництва соціялізму. Він казав, що система „НЕП" буде діяти „серйозно і надовго". Однак його наслідники були нетерпеливі. Вони вважали, що партійна диктатура всесильна: мовляв, немає таких кріпостей на світі, яких би не могла взяти тверда воля і рішучість большевицької партії. Комуністичних ватажків мучило розходження між теоріями, які вони знали, і фактичним станом, у якому перебувала „совєтська держава". Адже ж режим „пролетарської диктатури" („надбудова", за теорією Маркса) мав під собою відстале господарство, в якому бракувало машин, переважала ручна робота. Отже, вирішено створити в короткому часі матеріяльну основу („базу") для найвищої в історії людства політичної системи" — комуністичної диктатури.

Так почала компартія свою „генеральну лінію" від 1929 року: то була прискорена індустріялізація і колективізація сільського господарства. Ця „лінія" знищила мільйони трудящих людей, однак ця політика не виправдала надій ватажків компартії. Навіть індустрії, придатної на оборону держави, комуністичний режим не створив і зазнав тяжкої поразки у війні з Німеччиною в 1941 і 1942 роках. Урятували Сталіна з його партією зненавиджені ними „капіталісти" — американські й англійські, що послали на допомогу Москві зброю, харчування, одяг.

Здавалось би, що після такого тяжкого іспиту ватажки в Кремлі прийдуть „до голови по розум" і свою політику, що гальмує і руйнує господарство, змінять. Але сталося інакше: в Москві й після війни шириться пропаґанда, що система партійної диктатури переможе країни „гнилого капіталізму". М. Хрущов нахвалявся р. 1956, що комуністи „поховають" капіталізм у цілому світі...

Всі такі нахвалки зосталися на папері. Диктаторський режим створив нерухоме господарство, яке все більше зостається позаду від індустріяльних країн Заходу і Сходу (Японії). Цей режим мусить шукати порятунку й допомоги у „капіталістів", котрих комуністична пропаґанда давно засудила на загибіль і смерть. Дійшло до того, що СССР, Польща, Румунія та інші країни під комуністичною диктатурою не можуть прохарчуватися з свого хліборобства і мусять купувати пшеницю й кукурудзу в Америці.

В історії Російської імперії бували подібні експерименти. Цар Олександер I (1801-1825) заводив систему військових селищ, де хліборобів примушено служити у війську і вести сільське господарство. Коли селяни бунтувалися, то цар казав, що не попустить і вимостить трупами непокірних дорогу від Петербурґа до Чудова, 100 кілометрів зовдовжки. Цар Петро I, після перемоги під Полтавою 1709 р., накидав українським хліборобам колективне вівчарство: він привозив овець доброї породи із Західньої Европи. Наші хлібороби бунтувалися проти „колективізації". Про це є в книзі, яку видав Мих. Судієнко: „Матеріялы для отечественной исторіи", Київ, 1853 р.

Все більше відстають країни під комуністичними режимами від господарства держав вільних. Навіть високо розвинені (Чехо - Словаччина і Східня Німеччина не можуть рівнятися з господарським поступом індустріяльних країн Заходу. А яка тому причина? Андрей Сахаров стверджує: без свободи політичної і без вільности для науки країни під комуністичною диктатурою все будуть „пасти задніх". Великі винаходи науки й техніки зроблено не в диктаторських країнах, а в вільних державах Заходу: пеніцилін, компютор, досліди генетичні, та й атомова бомба, — все це творчість вільних людей. Теж в астронавтиці далеко Москві до Вашінґтону! Зате Москва хоче надолужити в ділянці збросння. Летунство, підводні човни, атомоносні ракети — це небезпечні для всього світу „досягнення" совєтських ватажків.

Большевицький режим прийшов на світ під кличем миру і братерства між народами цілого світу. Але Москва принесла народам не мир, а меч. Навіть зі своїми ідейними братами — комуністичними китайцями — Москва перебуває у все більшій ворожнечі. У внутрішній політиці в СССР диктаторська партія повернулася до традиції царського режиму — до російського великодержавного шовінізму та до аґресивного імперіялізму в закордонній політиці. Якщо не знайдуться внутрішні сили, здатні загальмувати і зліквідувати цей напрям політики ватажків, захоплених великодержавними мріями, то людству нашої пляпети доведеться випити не одну гірку чашу сліз, зміцаних з кров'ю.

ГОЛОВНА УПРАВА
Т-ВА УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ АМЕРИКИ
запрошує своїх Членів і зацікавлених Громадян на

СИМПОЗІЮМ
„РОЛЯ ТЕХНІКИ В ДІЛЯНЦІ ГРОМАДСЬКИХ ПОСЛУГ"

що відбудеться

в суботу, 22 листопада 1975 р.

в год. 5-ій по пол.
в УКРАЇНСЬКОМУ ІНСТИТУТІ АМЕРИКИ
2 Схід 79-та вул., Ню Йорк, Н. Й.

Доповідають:

Д-р ОСИП МОРОЗ: Кібернетичне думання і суспільні науки.
Д-р ЛІДА КОСТИНЮК: Моделі ефективности транспорту у міському плянуванні.
Мґр ЄВГЕН ЗМИЙ: Продуктивність в публічному секторі економіки ЗСА.
Координатор сесій: Інж. В. ГНАТКІВСЬКИЙ.
Після доповідей ТОВАРИСЬКА ЗУСТРІЧ в БУФЕТІ

Увага! Балтімор! Увага!

ВИСТАВКА ЕМАЛІЙ
К. ШОНК-РУСИЧА

- ЕМАЛЬ В КОНСТРУКЦІЇ
- КНЯЖА ЕМАЛЬ
- ІКОНИ В ЕМАЛІ
- ЕМАЛЬОВИЙ ЖИВОПИС

та буде виставлено декілька ІКОН з XVII-XIX ст.

Відкриття 21 листопада 1975
о 8-ій год. вечора

Виставка продовжена 22 листопада від 2-7 год., 23 листопада від 10 год. ранку до 4-ої по пол.

в залі „Самопомочі"
при 239 С. Бродвей, Балтімор, Мд.

Денверська група УВАН

На початку третього десятиліття свого існування Денверська Група УВАН зустріла несподівані перешкоди мешканевого й науково організаційного характеру. З дотеперішніх 87 засідань Групи, протягом 1955-76 рр. понад 60 з них відбулось в приміщенні Міської Публічної Бібліотеки. Одначе в зв'язку зі скороченням на 1975-76 рр. бюджету міста Денверу, Кольорадо, Бібліотека відмовила Групі у користуванні залі ії конференційною залею. Знайти відповідне інше приміщення для своїх прилюдних засідань, або найняти його, Групи не маючи на це засобів, була неспроможна. Із-за цього опинилась у скрутному стані.

В додатку до того українські учасники Американської Мовознавчої Конференції району Скелястих Гір, що відбувалась під той час в Денвері, члени НТШ в ЗСА, не знаючи про заздалегідь визначену конференію Денв. Групи УВАН на день 18-го жовтня ц. р. запланували й собі сходини на той же день і в тих же годинах. Тому обидві наукові організації опинились в обличчі дубльовання-розбиття доповідачів, слухачів та невдачі їхніх окремих засідань.

Проте, щасливий збіг обставин і розважність організаторів обох засідань полагодили ці перешкоди з додатнім для всіх вислідом. Відома в Денвері, і поза ним, Мистецька Галерея Мошинських розвиваючись придбала в міжчасі, в університетській дільниці Денверу, власний дім. Розбудувала його і пристосувала для діяльности в ширшому засязі. В її програмі став не тільки показ і продаж їхнього пенлля, але й доповіді президента Галерії мистця Ю. Мошинського, ведення малярської школи, видавання місячника й т. п. заходи в царині мистецтвознавства. Поза тим малося на увазі взагалі прийти з допомогою місцевим потребам української і американської культури й науки. Керівництво Галерії, довідавшись про клопоти Денверської Групи УВАН безкоштовно запропонувало їй відбути засідання у новому приміщенні Галерії. Група з вдячністю прийняло цю зичливу пропозицію.

Одночасно відбулося порозуміння між УВАН-ом і НТШ на терені Денверу, вони домовились відбути спільне засідання з користю для обох сторін.

В наслідок згаданих конструктивних заходів: Мистецької Галерії Мошинських, членів УВАН і НТТШ, у просторій залі Галереї, прикрашеній гарним олійним портретом Т. Шевченка пензля мистця В. Мошинського, 18 жовтня ц. р., о год. 6, 30 вечора, відбулось чергове, ч. 88, засідання Денверської Групи УВАН при участи членів НТШ в ЗСА. Під головуванням проф. д-ра Б. Винара й за секретарювання інж. Л. Биковського заслухано й обговорено три запроєктованих доповіді.

На початку засідання у жалібній хроніці, вшановано вставанням і однохвилиною мовчанки осіб, зв'язаних з УВАН-ом і НТШ, що відійшли від нас в часі від останнього засідання Групи.

Після представлення присутнім доповідачів, першу доповідь з царини шевченкознавства, виголосив проф. д-р В. Жила з Луббок, Тексас, на тему: „Великий Льох", Шевченкова містерія.

В перерві присутні оглядали виставку нових публікацій уряджену заходами секретаріяту Групи й магістром Ів. Стебельським та частувалися кавою з печивом.

Другу доповідь, після перерви, виголосив з царини мовознавства, проф. д-р Б. Чопик, з Салт Лейку Сити, Юта, про — „Неологізми Яра Славутича", роздаючи поміж слухачів зладжений ним машинописно, словничок тих неологізмів.

Останнім, третім з черги, з царини літературознавства й організації видавничої справи на чужині, доповідав проф. д-р Р. Кухар, з Форт-Гассу, Канзас, на тему — „Уваги до підсоння сучасної української еміґраційної літератури". По кожній з доповідей відбулася дискусія.

В інформаційно-організаційній частині засідання Л. Биковський, секретар Групи, з'ясував причини зміни приміщення для засідань Групи і прилюдно подякував керівництву Мистецької Галерії Мошинських за уділення приміщення для засідання. З черги Ю. Мошинський, голова Комітету для прийняття проф. д-ра В. Кубійовича й д-ра А. Фіголя в Денвері, 23-го листопада ц. р. поінформував присутніх про заходи у цій справі. Відтак проф. д-р Б. Винар, нав'язуючи до повідомлення Ю. Мошинського, поінформував, що в зв'язку з приїзод проф. В. Кубійовича відбудеться в днях 24-25 листопада ц. р. врочисте відкриття, з відповідними доповідями з царини української наукової політики на чужині, Української Наукової Фундації в Енґлевуді, біля Денверу. Поза тим Л. Биковський говорив про видану, з приводу 20-літнього існування Денверської Групи УВАН, ювілейну брошуру та повідомив присутніх про плян дальшої діяльности Групи. Прикінці проф. д-р В. Жила розповів присутнім про діяльність очолюваного ним Комітету для справ порівняльної літератури в Тексасі Тек-університеті т Луббок, Тексас.

В заключному слові предсідник засідання, проф. д-р Б. Винар, підкреслив успішність об'єднаного засідання, зі збагаченою і цікавою програмою, при наявності 44 присутніх: членів УВАН, НТШ і гостей, з котрих 21 жваво забирали слово в обговоренню доповідей та висловив надію на подібні спільні конференції в майбутньому.

Л. Биковський

„НЕПЕРЕМОЖНИЙ КЛИЧ" В ІРВІНҐТОНІ

Ірвінґтон, Н. Дж. — Театральна Студія Молоді при парафії св. Володимира і Ольги в Чікаґо поставить тут, в суботу, 29-го листопада ц. р. о год. 7-ій вечора в Ірвінґтон Гайскул Авдиторії п'єсу-фантазію на 3 дії з часів Другої світової війни — „Непереможний Клич". У п'єсі бере участь багато молоді. П'єса буде повторена у Філядельфії в неділю, 30-го листопада о год. 4-ій по полудні в приміщенні Олней Гайскул.

НАУКОВО-ДОСЛІДЧЕ Т-ВО УКРАЇНСЬКОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ
повідомляє у глибокому смутку,
що 13-го листопада 1975 р. відійшов у Вічність

бл. п.
Інж. МИХАЙЛО САВЧУК

член-основоположник Т-ва Української Термінології і автор першого „Англо-українського електротехнічного словника", який НДТУТ приготовляє до друку.

ПАНАХИДА у суботу, 15-го листопада 1975 р. о год. 7:45 у похоронному заведенні Петра Яреми.

ПОХОРОН відбудеться в понеділок, 17-го листопада 1975 р. на українському цвинтарі в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

Дружині, Дітям і Своякам пересилаємо вислови глибокого співчуття в горі.

Управа Наукового Дослідчого Товариства Української Термінології

ПРЕЗИДІЯ і ЧЛЕНСТВО СВІТОВОГО ОБ'ЄДНАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ УКРАЇНСЬКИХ МУЗИК

повідомляють з глибоким жалем і смутком, що 11-го листопада 1975 року, нагло помер один з ініціяторів цієї організації

бл. п. ВОЛОДИМИР ЛАСОВСЬКИЙ

видатний мистець-маляр, голова Ради у Справах Культури СКВУ, високо заслужений діяч у ділянці української культури

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Шановній Дружині і Родині Покійного висказуємо найглибше співчуття.

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
нашої Найдорожчої ДРУЖИНИ і СЕСТРИ

бл. п.
АННИ КНЯЗЬ

буде відправлена

ПОМИНАЛЬНА СЛУЖБА БОЖА З ПАНАХИДОЮ
в четвер, 20 листопада 1975 р. о год. 8:30 рано
в церкві св. ап. Петра і Павла

при Бентлей Авеню в ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж.

ЮРІЙ — муж
ВАСИЛИНА ВИННИЧУК — сестра

З глибоким сумом повідомляємо Рідних, Приятелів та Знайомих, що дня 9-го листопада 1975 р., несподівано відійшов у Вічність на 77-му році життя наш Найдорожчий ЧОЛОВІК, БАТЬКО і ДІДО

ОЛЕКСАНДЕР СТОВБУНЕНКО-ЗАЇЧЕНКО

учасник Визвольних Змагань, сотник Української Армії та командант II Куреня 5-ої Київської Дивізії під час I світової війни та співтворець незалежности Карпатської України.

На суспільній ниві був активним, як учитель, організатор нових шкіл, сільсько-господарських кооператив, кредитових кооператив та „Просвіти".

ПОХОРОН відбувся у вівторок, 11 листопада 1975 р. на українському православному цвинтарі св. Андрія у Савт Бавнд Брук, Н. Дж.

Залишив у великій тузі —

ДРУЖИНУ, чотирьох СИНІВ, дві ДОНЬКИ та ВНУКІВ і ПРАВНУКА

ВОЛОДИМИР ЛАСОВСЬКИЙ

(1907 — Листопад 11, 1975)

Несподівано відійшов у Вічність, покинув милу дружину й родину, широку українську громаду великий патріот, ідейний борець за кращу майбутність. Воля Всемогучого вирвала Його з виру завзятих змагань, які мали завершитися в дружній координації культурно-освітньої та мистецької праці серед українського поселення у вільному світі.

З невимовним жалем та глибоким болем прощаємо

ВОЛОДИМИРА ЛАСОВСЬКОГО

голову, керівника та організатора Ради в Справах Культури при Світовому Конґресі Вільних Українців та обіцяємо, що будемо старатися Його шляхотні ідеї довести до дійсности.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ЧЛЕНИ РАДИ СПРАВ КУЛЬТУРИ при СКВУ та УККА

В СТЕЙТІ МІЧІГЕН...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

інтервеніювати перед властями СССР, домагаючись звільнити українських жінок політв'язнів із тюрем, таборів праці і божевілень, та повернути їх до родин, до рідних сіл і міст України.

Промову в українській мові виголосила Ірина Пеленська, член Комісії Оборони Прав Людини при СКВУ, аналізуючи політичний стан в Україні, тотальний наступ режиму на українське громадське і культурне життя та наслідки того наступу: масові арешти людей, що плекають духа спротиву. Серед арештованих українські жінки становлять поважний відсоток.

Марія Квітковська, заст. голови СФУЖО, привітала в імени Ділового комітету духовенство, представників обидвох Відділів УККА. Привітавши делегатів дружніх нам поневолених народів, попросила до слова представницю Центру Литовських Організацій м. Детройту, Біруту Баравскас.

Пані Баравскас у короткому слові розповіла про акцію литовців для оборони литовських політичних в'язнів, а головно жінок, і висловила солідарність литовської громади з намаганнями українців допомогти українським жінкам політв'язням.

Промову в англійській мові виголосила Маруся Бек, підкреслюючи кількакратно, що українські жінки-політв'язні покарані не за злочини, не за переступлення існуючих там законів, але виключно за те, що вони мають духа Мороза, духа самостійности,

Потрясаюче враження на приявних зробили висвітлені знімки українських жінок-політв'язнів із короткими характеристиками кожної. Цю, під кожним оглядом вдалу точку програми підготували й виконали Лада Прокоп, Рома Когут і Христина Юзич.

Художнє читання Катерини Потапенко віршів Ганни Черінь „Ломикамінь" і Олекси Веретенченка „З душею і серцем" було прийняте щирими оплесками.

З черги Христина Юзич, голова комісії зв'язку, зробила перелік заходів та їх результатів у справі популяризації питання українських жінок - політв'язнів серед членів Конґресу, працівників преси та американських громадських організацій. Короткий звіт із цієї акції такий: губернатор стейту проголосив неділю 2 листопада як День Української Жінки в стейті Мічіґен, чотири конґресмени зголосили або ще зголосять внесення в Палаті Репрезентантів в справі репресій в Україні і ці їх промови будуть поміщені в Конґресовому Рекорді, сім конґресменів просили інформувати їх про хід нашої акції, обіцюючи свою підтримку. Конґресменка Фенвик у своєму листі повідомила про внесення резолюції про потребу дослідів порушення людських прав у СССР.

Резолюційна комісія запропонувала резолюції, що їх в українській мові прочитала Тамара Куропась і в англійській Віра Куций. Приявні одноголосно прийняли запропоновані резолюції.

Відкриваючи збори, голова Ділового комітету закликала приявних „звернутися до шляхетних сердець наших сусідів, до вибраних нами представників до Конґресу й Уряду та включити їх до спільної акції з нами, щоб допомогти нашим сестрам несправедливо покараним і в'язненим". З тією метою Діловий комітет вибив п'яту точку резолюцій на поштовій картці, заадресованій до Президента ЗСА, і роздав ці картки приявним при вході на залю з проханням підписати їх та післати до Білого Дому.

Збори закінчено співом молитви „Боже Великий".

Оформлення сцени виконала Марта Савчук. Програму вела Віра Андрушків. На кінець варто згадати, що фреквенція українців Великого Детройту на цих зборах не була задовільна. Навіть якщо вірити на слово кореспондентові „Детройт Нюз" у понеділковій нотатці: „400 українців протестують проти совєтських арештів", то навіть цифра 400 дуже скромна в порівнянні з багатотисячною громадою великої метрополії Детройту.

РЕЗОЛЮЦІЯ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

конним арештам і ув'язненням, а то й несправедливим і таємним судам всупереч правам, ґарантованим Загальною Декларацією Людських Прав, та пригадуючи, що згідно з резолюцією 1235 (XLII) Економічної і Соціяльної Ради з 6 червня, 1967 року, Комісії Людських Прав і Підкомісії Запобігання Дискримінації і Оборони Меншин було доручено перевірити інформації, які відносяться до цих повідомлень, та

Відмічуючи із задоволенням прийняття резолюції ч.4 (XXVIII) Підкомісією Запобігання Дискримінації і Оборони Меншин по відношенні до людських прав придержаних або ув'язнених осіб —

1. Апелює до всіх урядів проголосити беззастережну амнестію, звільняючи усіх політичних в'язнів, це значить, осіб, яких позбавлено волі передусім тому, що вони, згідно із Загальною Декларацією Людських Прав, старалися в мирний спосіб висловити переконання і опінії протилежні до переконань і опіній їхніх урядів, або людей, які старалися дати правну чи іншу ненасильницьку допомогу цим особам;

2. Вимагає від Комісії Людських Прав і Підкомісії Запобігання Дискримінації і Оборони Меншин посилити їхні заходи в обороні політичних в'язнів, включно із встановленням спеціяльних груп для студій, включно з відвідинами, коли б зайшла потреба, щоб виявити факти, які відносяться до прав політичних в'язнів, і реакцію урядів до їхніх звернень;

3. Закликає всі уряди співпрацювати з Комісією Людських Прав і Підкомісією Запобігання Дискримінації і Оборони Меншин в їхніх заходах в обороні політичних в'язнів, включно з вимогами влаштувати такі відвідини, які вони уважатимуть за конечні, для перевірки і звідомлення про причини і обставини придержання, судів і ув'язнення цих осіб;

4. Вимагає від Генерального Секретаря такої допомоги, яку він уважає за відповідну, в переведенні цієї резолюції в життя, і подати звіт Генеральній Асамблеї під час 31-ої сесії про активність Комісії Людських Прав і Підкомісії Запобігання Дискримінації і Оборони Меншин в переведенні цієї резолюції в життя.

ined or imprisoned, and in many cases have been subjected to torture, arbitrary arrest and detention and unfair or secret trials in violation of rights guaranteed by the Universal Declaration of Human Rights,

RECALLING that, pursuant to Economic and Social Council resolution 1235 (XLII) of 6 June 1967, the Commission on Human Rights and the Subcommission on Prevention of Discrimination and Protection of Minorities have been authorized to examine information relating to such reports,

NOTING with appreciation resolution 4 (XXVIII) adopted by the Subcommission on Prevention of Discrimination and Protection of Minorities with respect to the human rights of persons subjected to any form of detention or imprisonment,

1. APPEALS to all governments to proclaim an unconditional amnesty by releasing all political prisoners in the sense of persons deprived of their liberty primarily because they have, in accordance with the Universal Declaration of Human Rights, sought peaceful expression of beliefs and opinions at variance with those held by their governments or have sought to provide legal or other forms of nonviolent assistance to such persons;

2. REQUESTS the Commission on Human Rights and the Subcommission on Prevention of Discrimination and Protection of Minorities to strengthen their efforts on behalf of political prisoners, including the establishment of working groups to conduct studies including visits, whenever necessary, to determine the facts relevant to the rights of political prisoners and the response of governments to this appeal;

3. URGES all governments to cooperate with the Commission on Human Rights and the Subcommission on Prevention of Discrimination and Protection of Minorities in their efforts on behalf of political prisoners, including requests to make such visits as they may deem necessary for the purpose of investigating, and reporting on the circumstances relating to the detention, trial or imprisonment of such persons;

4. REQUESTS the Secretary General to assist in any way he may deem appropriate in the implementation of this resolution, and to report to the General Assembly at its 31st session with respect to the activities of the Commission on Human Rights and the Subcommission on Prevention of Discrimination and Protection of Minorities in the implementation of this resolution.

Свято Листопадового Зриву в Балтіморі

Цьогорічне Свято Листопадового Зриву в Балтіморі, відбулося в неділю, 2-го листопада, о год. 5 п. п. в залі Дому Української Молоді. Після внесення прапорів і виконання американського гимну, що його відограв на фортепіяні Любомир Блажків — студент УМІ, програму свята відкрив святочною промовою Петро Войтович — культурно освітній референт УККА. З черги мішаний хор ООЧСУ під управою проф. Миколи Кормелюка виконав в'язанку стрілецьких пісень.

Святочну доповідь, що зробила на усіх глибоке враження, виголосив редактор Ярослав Гайвас. Його теза, що в листопаді 1918-го року Українці Західньої України створили свою державу не проголошуваними деклараціями, а збройним чином, і що в майбутньому цей шлях єдино правильний, громада апробувала гучними оплесками. Доповідач також підкреслив, що коли на протязі історії людсво не загинули, а відродились такі слов'янські народи як Болгарія, Югославія, Чехо-Словаччина, Польща, то ніколи не загине і український народ. Він у слушний час повторить одностайно Листопадовий Зрив до переможного кінця по усій Україні.

Наша свідомість, жертвенність і активність в обороні прав українського народу буде найкращим стимулом на Україні до витривання і до боротьби. Зокрема акт. нашого молодого покоління, що не асимілюється і не цурається свого козацького роду буде тією запальною іскрою, що на теперішньому пригасаючому вогнищу поневоленої України розпалить вогонь вирішального Державницького Зриву.

Після доповіді сумівка Маруся Гадзаман продеклямувала вірш Ганни Черінь — „Листопадова Слава".

Приємною несподіванкою для усієї громади був виступ вокального тріо „Соловейки" Осередку СУМА з Філядельфії під мистецьким керівництвом проф. Зої Маркович. Вони у нових народних строях виконали цілу низку популярних стрілецьких і повстанських пісень.

Любимець Балтіморської громади Жіночий хор ООЧСУ під управою проф. Миколи Кормелюка і фортепіяновому супроводі Романа Ніщука (УМІ) заспівав декілька настроєвих пісень Листопадового жанру.

Студентка Наталка Турченюк при музичному акомпаньяменті проф. Зої Маркови виконала мелодеклямацію Богдана Лепкого — „Напис на Стрілецьких Могилах. На зміну точок програми прийшов фортепіян на якому студент УМІ Роман Нішук виконав музичні варіяції на стрілецькі теми. Пластун-студент Іван Хай настроєвою деклямацією вірша Василя Симоненка — „Український Лев" здобув признання святочної громади.

Відспіванням усіма на залі „Не пора, не пора" закінчено академію.

САБУ

АБН проголосив збірку фондів на свою діяльність

Мюнхен, Німеччина. — Центральний Комітет Антибольшевицького Бльоку Народів (АБН) інформує, що в усіх вільних країнах світу розпочалась вже збірка фондів на багатогранну діяльність цієї, визнаної на міжнародних конференціях, політичної установи. В окремому зверненні АБН, проголошеному з цієї нагоди, між іншим говориться, що з огляду на політику детанту, яку так зручно використовують московські загарбники, треба сподіватися, що Москва „ще з більшою натугою поведе злочинну політику винародовлення, терору та грабежу поневолених нею країн". Щоб зупинити цей наступ Москви на здобутки поневолених народів, АБН організує міжнародні конференції, або бере в таких конференціях участь, проводить масові протестні акції проти терору в Україні й інших поневолених країнах, стає на захист політичних в'язнів, публікує різними мовами періодичні видання, інформує світ про визвольну боротьбу поневолених народів тощо. У зверненні, побіч заклику піддержувати фінансово працю АБН, також говориться про нові пляни по лінії боротьби з Москвою. Ще в цьому році АБН, спільно з Европейською Радою Свободи, організує чергову міжнародну конференцію з метою мобілізувати публічну опінію вільного світу проти згубної для нього політики „мирного співіснування" з Москвою. На цій конференції, як на багатьох попередніх, АБН буде висувати, як мету боротьби, — національний принцип організації світу проти імперіяльного; захист прав людини та національних прав поневолених народів.

„АБН неможливо скерувати на фальшиві рейки ніякими намаганнями, бо він має широку піддержку поневолених Москвою народів, а в своїй дії спирається тільки на власні сили і на власні фонди" — говориться у кінцевих рядках звернення АБН.

АВТОРСЬКИЙ ВЕЧІР ЕМІЛІЇ КУЛИК

Чікаґо, Ілл. — Заходами 12-го Відділу Українського Золотого Хреста тут в суботу, 22-го листопада ц.р. о год. 7-й вечора в залі „Левів" при 2353 В. Чікаґо евеню, відбудеться авторський вечір Емілії Кулик з нагоди відзначення її праць (5-й раз з черги) на Літературному конкурсі СФУЖО. У програмі передбачена також мистецька частина.